

جامعه‌کارگری از وزیر عملگرا حمایت می‌کند

نایب‌رئیس کانون انجمن‌های صنفی کارگران ساختمانی، احیای مجدد شورای تأمین اجتماعی را از وزیر جدید تعاون، کار و رفاه اجتماعی خواستار شد و گفت: «جامعه‌کارگری از وزیر عملگرا حمایت می‌کند و انتظار دارد فردی که به عنوان وزیر کار رأی می‌آورد به حرف‌هایی که قبل از رأی اعتماد می‌زند و قول‌هایی که می‌دهد، بعد از ورود به کابینه و حضور در وزارتخانه هم عمل کند.»

هادی ساداتی درباره معرفی وزیر پیشنهادی تعاون، کار و رفاه اجتماعی اظهار کرد: «انتظار داریم کسی که به عنوان وزیر برای چنین وزارتخانه بزرگی انتخاب و معرفی می‌شود، اطلاعات دقیق و بسیار کاملی از آن داشته و عملکرد خوبی نیز داشته باشد.»

وی افزود: «ساختار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در حال حاضر به گونه‌ای است که به هر سمتی برود دسترسی کارگران به آن مانند خرما بر نخیل است؛ حتی اگر بخواهیم این وزارتخانه را از حالت ادغام در بیابوریم و اصطلاحاً سبک کنیم، باز هم ساختار آن است که اجازه می‌دهد کارها به پیش برود.»

نایب‌رئیس کانون انجمن‌های صنفی کارگران ساختمانی در ادامه حفظ اشتغال، بهبود وضع معیشت و بیمه تأمین اجتماعی کارگران را از اهم مسائل کارگری عنوان کرد و گفت: «سال‌های سال است که دغدغه اصلی کارگران، وضعیت معیشت و امنیت شغلی است؛ چون درآمد آنها به گونه‌ای نبوده و نیست تا بتوانند امورات زندگی خود را پیش ببرند.» ساداتی تصریح کرد: «امروز بیش از هر چیز، ما دشوار اشتغال‌زایی را سر می‌دهیم، اما با شرایط حاضر حفظ اشتغال موجود مهمتر از اشتغال‌زایی جدید است. ما به جای آنکه مشاغل جدید وارد کار کنیم، باید مشاغل فعلی را حفظ کنیم؛ چون مشاغل جدید ساختار جدید می‌خواهد. چطور می‌توانیم کسانی که از سال‌ها قبل کار می‌کنند و نگران آینده خود هستند یا شغلشان در حال نابودی است، نادیده بگیریم و به دنبال ایجاد شغل‌های جدید یا کاذب و غیررسمی باشیم؟»

وی احیای شورای عالی تأمین اجتماعی را از وزیر جدید خواستار شد و گفت: «سازمان باید از حالت هیأت امنایی درآید و به شورایی بازگردد. همچنین کارگران جایگاه خود را در سازمان داشته باشند و نماینده کارگری را خودشان انتخاب کنند.» این مقام کارگری با بیان اینکه مجموعه‌های کارگری مجموعه‌ای مطالبه‌گر هستند و جامعه شریف کارگری هیچگاه در گیر لابی یا زدوبند نبوده و نمی‌شوند، خاطرنشان کرد: «انتظار داریم مسائل و امورات جامعه کارگری با تعامل و گفت‌وگو حل‌وفصل شود و به گونه‌ای پیش بروند که ما به نتیجه دلخواه برسیم.» ساداتی در پایان گفت: «جامعه‌کارگری از وزیر کار رأی می‌آورد به حرف‌هایی که قبل از رأی اعتماد می‌زند و قول‌هایی که می‌دهد، بعد از ورود به کابینه و حضور در وزارتخانه نیز عمل کند. کارگران از وزیر عملگرا حمایت می‌کنند و دیگر حرف و شعار را نمی‌پذیرند.»

احسان احمدی
روزنامه‌نگار

با حمایت کوتاهمدت از بنگاه‌های اجرای مجدد طرح در سال ۱۳۹۹ با کاهش هزینه‌های جذب نیروی کار، تعداد ۵ هزار و ۱۷۰ پناهگاه بخش تعاونی و خصوصی در طرح یاد شده مشارکت داشتند که تعداد ۳ هزار و ۷۳۷ و واجد شرایط مندرج در دستورالعمل بوده و از طرح بهره‌مند شده‌اند

توجه به هدف کفی آن که بر اساس بودجه اختصاص داده شد، تعداد ۵ هزار و ۸۷۹ فرصت شغلی بود و علاوه بر آنکه کل تعهد اشتغال استان‌ها محقق شده و با اقبال نسبتاً خوبی که کارفرمایان نسبت به طرح نشان داده‌اند، تعداد ۶ هزار و ۷۵۲ فرصت شغلی در استان‌های کمتر برخوردار ایجاد شد.

گفتنی است سرانه هر بنگاه در ارتباط با جذب نیروی کار شغل اولی به طور متوسط ۴٫۸ نیروی کار بوده که از این میان استان لرستان با بیشترین سرانه (۹٫۷ نفر) و استان کردستان (۲٫۱ نفر) پایین‌ترین سرانه را کسب کردند. با حمایت کوتاه‌مدت از بنگاه‌های اجرای مجدد طرح در سال ۱۳۹۹ با کاهش هزینه‌های جذب نیروی کار، تعداد ۵ هزار و ۱۷۰ بنگاه بخش تعاونی و خصوصی در طرح یاد شده مشارکت داشتند که تعداد ۳ هزار و ۷۳۷ بنگاه واجد شرایط مندرج در دستورالعمل بوده و از طرح بهره‌مند شده‌اند.

برنامه اشتغال حمایتی و خرد

مجموعه برنامه‌های اشتغال حمایتی و خرد در قالب برنامه تأمین مالی خرد با رویکرد بانکداری پیوندی، طرح تسهیلات مشاغل خانگی و طرح نهادهای حمایتی اجرا می‌شود که در ادامه عملکرد این طرح‌ها ارائه می‌شود.

طرح توسعه اشتغال و کسب و کارهای خرد

برخی از اهداف قابل اشاره در این طرح شامل توسعه و گسترش کسب و کارهای خرد در روستاها، بهبود وضعیت معیشت افراد عضو گروه‌های خودیار، متشکل از افراد کم‌درآمد و آسیب‌پذیر و توانمندسازی قشر زنان و جوانان روستایی از جمله زنان سرپرست خانوار و خود سرپرست است. پایه برنامه بر اساس شرکت فعالانه نهادهای کوچک مردمی به نام «گروه‌های خودیار» قرار دارد و محصول برنامه نیز حاصل برآمد دو فرایند انباشت پس‌انداز توسط اعضای گروه‌های خودیار و گردش آن پس‌انداز به صورت وام‌های خرد در میان اعضا، و پیوند مالی این نهادها با بانک کشاورزی است و در نتیجه بهره‌مندی آنان از منابع این بانک به صورت وام‌های خرد است. با توجه به حدود ۶۹ هزار نفر عضو در ۴ هزار گروه خودیار این طرح، برای بیش از ۱۳ هزار نفر اشتغال و کسب و کارهای خرد ایجاد شده است. در طی سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹، در کنار تشکیل گروه‌های جدید از محل منابع این طرح، ارتقاء کسب و کار و اشتغال گروه‌های خودیار قبلی نیز مدنظر بوده و در همین راستا به منظور ایجاد و یا توسعه بهتر کسب و کارهای خرد گروه‌ها، سرانه تسهیلات بانکی با مذاکره و توافق بانک عامل از ۴۰ تا ۶۰ درصد افزایش یافت که منجر افزایش ۲۰ درصدی اشتغال در گروه‌ها شد.

مشوق بیمه‌ای (معافیت بیمه کارفرمایی)

طرح معافیت بیمه کارفرمایی که در راستای اجرای آیین‌نامه اجرایی ماده (۷۱) قانون برنامه ششم توسعه و دستورالعمل اجرایی طرح کارورزی دانش‌آموختگان و معافیت بیمه کارفرمایی مرتبط با آن است، شامل برقراری معافیت بیمه سهم کارفرما به مدت حداکثر دو سال برای کارفرما در صورت جذب کارورز شده و اجرای آن تا پایان سال ۱۳۹۹ منجر به جذب و به‌کارگیری تعداد ۱۸ هزار و ۱۹۷ کارورز از سوی ۶ هزار و ۸۳۱ کارفرما شده است.

مهارت آموزی در محیط کار واقعی

در این طرح که مبتنی سیاست‌های کلی اشتغال ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری و سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی بر ارتقاء مهارت در نیروی کار شغل اولی که در بدو استخدام از دانش و مهارت کافی برخوردار نیست، تمرکز دارد، کارفرما یک فرصت یک ساله دارد تا به داوطلبان واجد شرایط، مهارت‌های شغلی را در محیط کار انتقال دهد و از مزیت عدم شمولیت قوانین کار و تأمین اجتماعی در مدت اجرای دوره آموزشی به مدت حداکثر یک سال برخوردار باشد.

با توجه به اینکه این طرح، ظرفیت بالایی در ارتقاء و انتقال دانش حین کار توسط متخصصان شاغل در هر رشته فعالیت به نیروی کار تازه‌وارد دارد، در سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۹ از مجموع بیش از ۱۸۹ هزار نفر مهارت‌آموز ثبت‌نام کرده و در طول اجرای طرح ۲۹ هزار و ۷۲۵ کارگاه متقاضی و مشارکت کردند.

پرداخت یارانه دستمزد

طرح پرداخت یارانه دستمزد با هدف تحرک بخشی به ایجاد اشتغال در بنگاه‌های خرد، کوچک و متوسط و همچنین زمینه‌سازی برای اشتغال دانش‌آموختگان مقاطع تحصیلی دیپلم و بالاتر، ارتقاء مهارت و کسب تجربه توسط جویندگان کار از طریق تعامل با نیروهای متخصص، انتقال یافته‌های جدید دانش و فناوری به بنگاه اقتصادی با ورود نیروی جوان و ارتقاء سطح تولید و سرمایه‌گذاری در بخش‌های تعاونی و خصوصی تدوین شده است.

جامعه هدف این طرح، جوانان بیسکالر جویای کار در مناطق محروم و کم‌برخوردار از اشتغال و همچنین بنگاه‌های اقتصادی رسمی فعال در شهرستان‌های کم‌برخوردار از اشتغال بود و در قالب آن برای برقراری یارانه دستمزد تعداد ۲۲ هزار و ۷۸۰ فرصت شغلی جدید در ۱۶ استان برنامه‌ریزی شده است.

با حمایت کوتاه‌مدت از بنگاه‌های اجرای این طرح در سال ۱۳۹۸ و با کاهش هزینه‌های جذب نیروی کار، تعداد هزار و ۷۱۴ بنگاه بخش تعاونی و خصوصی در طرح یاد شده مشارکت داشتند که تعداد هزار و ۴۱۸ بنگاه واجد شرایط مندرج در دستورالعمل بوده و از طرح بهره‌مند شدند. دستاورد طرح در سال ۱۳۹۸ با

بازار کار طی چهار سال گذشته در مجموع ۲۷۹ هزار و ۸۸۲ فرصت شغلی ایجاد شده که بخشی از خروجی اجرای برنامه مهارت‌آموزی در محیط کار واقعی و کارورزی است.

مطابق اطلاعات مندرج در سامانه ملی کارورزی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، درخواست بیش از ۱۴۵ هزار فارغ‌التحصیل داوطلب به ثبت رسیده و تعداد ۱۰ هزار و ۲۵۲ بنگاه تولیدی و خدماتی در قالب این طرح از امکان معافیت‌های بیمه‌ای استفاده کرده‌اند. همچنین در راستای طرح کارورزی تا اواسط مردادماه سال ۱۴۰۰ در حدود ۵۵ هزار قرار داد به ثبت رسیده است.

مهمترین مزیت پیش‌بینی شده برای کارآفرینان و کارفرمایان در طرح این است که در صورت جذب کارورز، از معافیت حق بیمه‌های سهم کارفرما به مدت حداکثر دو سال برخوردار خواهند شد که مطابق آمار عملکرد طرح کارورزی ۲۰ هزار و ۱۹۷ بنگاه در طرح ثبت‌نام کرده و ۱۰ هزار و ۲۴۷ نفر مشمول معافیت بیمه‌ای قرار گرفتند.

محمد شریعتمداری، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در دی‌ماه سال گذشته در ارتباط با اهمیت اجرای طرح کارورزی گفت: «نهادهای مرتبط با اجرای طرح کارورزی و سازمان‌های مرتبط با بازار کار و سازمان تأمین اجتماعی باید توجه ویژه‌ای به این طرح داشته باشند و مشکلات صنف آموزشگاه‌های آزاد و کانون‌ها در خصوص مشوق‌ها و معافیت‌های بیمه‌ای و کارورزی به صورت اختصاصی بررسی شود.»

وی با بیان اینکه با اجرای طرح کارورزی موجبات کاهش هزینه اشتغال در کشور فراهم می‌شود، اظهار کرد: «کارورزی، مشوق‌های بیمه‌ای و یارانه دستمزد مهمترین ابزارهای کاهش هزینه‌های اشتغال در کشور به شمار می‌روند و توجه ویژه به این موارد و حمایت و توجه به مهارت‌آموزی دانشجویان از ملزومات این مهم است.»

محمد رضا تاجیک، رئیس مجمع نمایندگان کارگران استان تهران نیز در گفت‌وگو با «آتی‌نو» در خصوص کیفیت اجرای طرح کارورزی اظهار کرد: «در یک دهه اخیر طرح‌هایی مانند استاد شاگردی و کارورزی توسط دولت در زمینه آموزش‌های مهارتی اجرا شد که عدم توجه و تطابق لازم این طرح‌ها با چارچوب قانون کار و دخالت ندادن نظر تشکلات کارگری در این خصوص، خروجی پیش‌بینی شده را به میزان کافی از این طرح‌ها شاهد نبودیم.»

وی اضافه کرد: «دانشگاه‌های علمی-کاربردی در راستای توجه به امر مهارت‌آموزی و اولویت ویژه به امر مهارت شروع به فعالیت کردند و طرح‌هایی در حوزه کارورزی و مهارت‌آموزی دانشجویان همزمان با کار در حوزه فعالیت این دانشگاه‌ها تعریف شد که متأسفانه این مراکز از اصل موضوع در حال حاضر فاصله گرفته و عملاً به سمت مدرک‌گرایی حرکت کرده‌اند.»

کارنامه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در ۳ سال اخیر طرح‌های اشتغال‌زایی و توسعه کسب و کار

در یک نگاه کلی به شرایط بازار کار و اشتغال کشور در طی دهه‌های اخیر و پس از رشد جمعیت در دهه ۶۰ و نیاز بسترسازی در راستای اشتغال برای افراد در سن کار و همچنین شرایط جذب سرمایه کارآفرینان در مسیر اشتغال‌زایی در همه زمینه‌ها، نشان‌دهنده این است که سیاست‌ها، برنامه‌ریزی‌ها و اقدامات صورت گرفته در این حوزه، اثرات مطلوب مورد نیاز کشور را ارائه نداده و کاستی‌هایی در حوزه اشتغال و تولید در کشور وجود دارد که نیازمند بررسی اقدامات اثربخش جدی است. با توجه به تازه‌ترین نتایج طرح آمارگیری نیروی کار در سال ۱۳۹۹ که نشان از نرخ بیکاری ۹٫۶ درصدی افراد ۱۵ ساله و بیشتر دارد و همچنین نرخ ۴۱٫۳ درصدی مشارکت اقتصادی جامعه هدف که در گروه شاغلان و بیکاران قرار دارند، ضرورت سیاستگذاری بلندمدت در مسیر ارتقاء شرایط موجود در بازار کار و ایجاد زیرساخت‌های جذب سرمایه‌گذاری با هدف اشتغال‌زایی را بیش از هر زمانی روشن می‌شود. دولت‌های مختلف در دوره‌های مدیریت و حکمرانی در حوزه اجرایی کشور، سیاست‌های توسعه کسب و کار و اشتغال‌زایی متفاوتی را در پیش گرفته و با اجرای برنامه‌های اشتغال‌زایی، سعی در توسعه اشتغال و رونق تولید و ارائه خدمات داشته‌اند که البته موفقیت‌هایی نیز در این راستا به دست آمده است، اما این اقدامات و طرح‌ها منجر به ایجاد تعادل در حوزه عرضه و تقاضای بازار اشتغال کشور نشده و همچنان بر اساس اعلام آمار رسمی مراجع ذی‌ربط، بیکاری به عنوان یکی از اساسی‌ترین چالش‌های کشور مطرح است که این شرایط، انتظارات از دولت سیزدهم را در زمینه اشتغال‌زایی بیشتر کرده و موجب سخت شدن کار دولت در این زمینه شده است. با نگاهی به عملکرد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در حوزه توسعه کسب و کار و اشتغال‌زایی، خروجی دستاوردهای این وزارتخانه در فاصله سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹ را در مطلب پیش‌روا بررسی کرده‌ایم.

ایجاد بیش از یک میلیون و ۶۸۰ هزار شغل

سیاست‌های دولت و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در فاصله سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹، در حوزه توسعه کسب و کار و بسیاری از حوزه‌های مرتبط، حاکی از اثربخشی نسبی، بخصوص در حوزه اشتغال‌زایی است. بر اساس گزارش عملکرد و دستاوردهای سه ساله وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، در بخش مربوط به اشتغال و کارآفرینی و در راستای ایجاد فرصت‌های شغلی، سیاست‌ها و برنامه‌های اجرایی این وزارتخانه در دوره سه ساله ۱۳۹۷ تا ۱۳۹۹، منجر به ایجاد یک میلیون و ۶۸۰ هزار و ۴۲۴ شغل در کشور شد.

رویکرد اصلی برنامه‌های اشتغال‌زایی دولت با سه کارکرد حمایتی، توسعه‌ای و برنامه‌های فعال همراه بود؛ به گونه‌ای که علاوه بر تمرکز به تقاضای نیروی کار و ظرفیت‌سازی و حمایت از ایجاد و توسعه رسته کسب و کارهای اقتصادی پر اشتغال، بیشترین توجه را بر ایجاد اشتغال برای اقشار کم‌درآمد و خاص در قالب رانندگی کسب و کارهای خرد و خانگی داشته است.

بر اساس اعلام وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، بیش از ۴۹ درصد دستاوردهای ایجاد اشتغال در کشور با کارکرد حمایتی و تمرکز بر فعالیت‌های با زمان بازدهی کوتاه‌مدت برای ایجاد اشتغال‌های خرد و حدود ۳۴ درصد با کارکرد توسعه‌ای و ۱۳ درصد نیز با جهت‌گیری افزایش مهارت‌ها و اشتغال‌پذیری حاصل شده است.

برنامه‌های فعال بازار کار

برنامه‌های فعال بازار کار در راستای اشتغال‌پذیری و توانمندسازی جوانان به‌ویژه دانش‌آموختگان در قالب طرح‌هایی از جمله طرح کارورزی، طرح مشوق بیمه‌ای، طرح مهارت‌آموزی در محیط کار واقعی و طرح پرداخت یارانه دستمزد در قالب بخشی از برنامه اشتغال فراگیر برنامه‌ریزی و در حال اجرا است.

کارورزی

یکی از راهکارهای عملیاتی در حوزه جذب فارغ‌التحصیلان در بازار کار، تدوین و اجرای طرح کارورزی معرفی شده و پیش‌بینی‌ها در آغاز اجرای آن در قالب این هدف بود که این طرح بتواند شکاف بین آموخته‌های دانشگاهی و مهارت‌های مورد نیاز در بازار کار را کاهش داده و راهکاری مناسب برای دستیابی به سیر کارنده آمار بیکاری فارغ‌التحصیلان و افزایش آمار اشتغال باشد.

بر اساس اهداف طراحی شده برای طرح کارورزی پس از پایان طرح، حدود ۷۰ درصد کارورزان در همان بنگاه محل انجام طرح، مشغول به کار شده و زمینه تسهیل ورود به بازار کار برای سایر کارورزان نیز با ارتقاء مهارت، مهیا می‌شود.

بر اساس آخرین داده‌های آماری در سیاست‌های فعال